

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2019

Česká komise pro UNESCO

Vznik: usnesením vlády ze dne 1. června 1994 č. 299

Statut: poslední aktualizace dne 15. září 2016

Pozn.: Členské státy Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu dle článku VII Ústavy UNESCO zřizují ve svých zemích národní komise, které mají úlohu spojovacího orgánu pro všechny otázky, které jsou v zájmu UNESCO. Vzhledem k mezinárodně vžitému termínu „komise“ nebyl název tohoto poradního pracovního orgánu vlády (PPOV) změněn na „radu“, ačkoliv se jedná o PPOV s časově neomezenou působností.

1. STATUTÁRNÍ OTÁZKY

1.1. Statut a Jednací řád

Česká komise pro UNESCO (dále jen „Komise“) byla ustavena na základě usnesení vlády ze dne 1. června 1994 č. 299 jako meziresortní poradní a koordinační orgán vlády pro záležitosti týkající se Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) v návaznosti na příslušná ustanovení Ústavy UNESCO a Charty národních komisí UNESCO.

Činnost Komise upravuje Statut a Jednací řád. Statut upravuje postavení, úkoly, složení a orgány Komise, jakož i postavení a úkoly Sekretariátu Komise. Jednací řád stanoví zásady zasedání Komise a jejích orgánů (Výkonného výboru a odborných sekcí). Platná verze Statutu je ze dne 15. září 2016. Platná verze Jednacího řádu je ze dne 11. dubna 2017.

1.2. Členská základna

V souladu s čl. III a IV Statutu jsou členy Komise zástupci ministerstev a institucí, jež se aktivně podílejí na plnění programů UNESCO, zástupci české odborné veřejnosti, kteří jsou činní v oblastech aktivit UNESCO, a čestní členové. Členy Komise jmenuje a odvolává ministr zahraničních věcí s přihlédnutím k zajištění vyváženého zastoupení odpovídajícího hlavním programovým oblastem UNESCO, a to zejména na základě návrhů příslušných ministerstev a institucí, jež se aktivně podílejí na plnění programů UNESCO. Funkční období členů Komise je čtyřleté. V souladu s čl. VI Statutu jmenuje a odvolává předsedu a místopředsedy Komise ministr zahraničních věcí.

K obnově mandátu celé Komise došlo po skončení čtyřletého funkčního období ke dni 1. prosince 2019. Významným rysem této obnovy bylo výrazné snížení počtu členů Komise, a to z 64 na 40 osob. Důvodem byla shoda na potřebě zvýšit akceschopnost a zefektivnit práci Komise, která byla považována za příliš institucionálně i personálně početnou. Podnět ke snížení počtu členů pramenil rovněž z nedostatečné účasti řady jejích členů na plenárních zasedáních Komise nebo na zasedáních odborných sekcí. Ke dni 31. prosince 2019 se Komise skládala ze 40 členů: 7 zástupců ministerstev, 23 zástupců institucí, 4 členů jmenovaných *ad personam*, 5 čestných členů a vedoucího tajemníka Sekretariátu Komise. Seznam členů Komise ke dni 31. prosince 2019 je uveden v příloze.

K 31. prosinci 2019 byl z funkce člena Komise odvolán dosavadní zástupce MŽP Mgr. Lukáš Pokorný. Novým zástupcem MŽP byl od 1. 1. 2020 jmenován PhDr. Ing. Přemysl Štěpánek, Ph.D., vedoucí oddělení mnohostranných vztahů odboru mezinárodních vztahů MŽP.

2. SEKRETARIÁT KOMISE

Sekretariát Komise je v souladu s usnesením vlády ze dne 12. června 1996 č. 328 začleněn do Odboru OSN MZV jako oddělení (OSN 3).

V roce 2019 došlo v rámci Sekretariátu Komise ke třem personálním změnám. Na neobsazené služební místo tajemníka Komise byl ke dni 20. února 2019 zařazen PhDr. Petr Čáp. Organizační změnou byla ke dni 31. 12. 2018 Mgr. Ivana Skrušná přesunuta ze služebního místa asistentky Komise na jiné služební místo v rámci odboru OSN MZV. Na služební místo asistentky Komise byla ke dni 1. 1. 2019 zařazena Martina Procházková. Knihovnici Mgr. Heleně Grycové skončila ke dni 31. 1. 2019 dohoda o pracovní činnosti, která nebyla obnovena. Sekretariát Komise byl tak ke dni 31. prosince 2019 tvořen následujícími pracovníky:

- (1) vedoucí tajemník Ing. René Zelený;
- (2) tajemník PhDr. Petr Čáp (od 20. února 2019);
- (3) asistentka Martina Procházková (od 1. ledna 2019).

3. ČINNOST KOMISE

Spolupráce České republiky s UNESCO, tj. provádění závazků vyplývajících pro Českou republiku z jejího členství v UNESCO a z jejího členství v mezinárodních úmluvách, jejichž deponitářem je generální ředitel UNESCO, je prováděna a financována věcně příslušnými ministerstvy, případně dalšími orgány státní správy, v souladu se zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, v platném znění.

3.1. Zasedání Komise

V souladu s čl. V Statutu se zasedání Komise konají dle potřeby, nejméně dvakrát ročně. V roce 2019 se uskutečnila tři řádná plenární zasedání Komise.

Komise na svém prvním zasedání dne 20. června 2019 vyslechla informaci o personálních záležitostech, o výsledcích 206. zasedání Výkonné rady UNESCO, o společném zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO v Bratislavě, činnosti Sítě přidružených škol UNESCO a záštítách udělených Komisí v 1. pololetí 2019. Mgr. Soňa Perglerová z Ministerstva životního prostředí představila hlavní závěry zprávy Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES) o globální biodiverzitě. Zasedání se rovněž seznámilo s výroční zprávou Komise za rok 2018 a přijalo plán termínů zasedání Komise a jejích sekcí v 2. pololetí 2019. Předsedové odborných sekcí podali informaci k jejich činnosti, když hlavní pozornost se zaměřila na věcný záměr stavebního zákona. Na základě rozhodnutí Komise zaslal předseda Komise jejím jménem otevřený dopis předsedovi vlády, v němž vyjádřil výhrady Komise k obsahu a způsobu projednávání věcného záměru a vyzval vládu, aby věcný záměr v předložené podobě neschválila a vrátila předkladateli (Ministerstvu pro místní rozvoj) k přepracování.

Druhé plenární zasedání Komise se uskutečnilo dne 1. listopadu 2019. V souvislosti s dlouhodobou podporou ze strany UNESCO programu ocenění L'ORÉAL Pro ženy ve vědě, představil generální ředitel L'ORÉAL Česká republika, Slovensko a Maďarsko Ing. Tomáš Hruška formou prezentace celou iniciativu za Českou republiku. Dále se plenární zasedání zabývalo výsledky 207. zasedání Výkonné rady UNESCO, které se konalo ve dnech 9. – 23. 10. 2019 v Paříži. Informaci přednesla Mgr. Leona Kleinová ze Stálé delegace ČR při UNESCO. Plenární zasedání si dále vyslechlo informaci o průběhu 25. Valného shromáždění Sítě přidružených škol UNESCO v ČR, které se konalo ve dnech 23. – 24. 9. 2019 ve Znojmě. Předsedové odborných sekcí podali informaci o jejich činnosti, přičemž hlavní pozornost byla věnována problematice nového stavebního zákona, resp. vhodnému způsobu reakce Komise na první návrh jeho paragrafového znění. Na zasedání panovala shoda na zaslání dopisu předsedy Komise předsedovi vlády v této záležitosti. Závěrem byla podána informace o udělených záštítách Komise v roce 2019.

Třetí plenární zasedání Komise se uskutečnilo dne 13. prosince 2019 při příležitosti zahájení nového čtyřletého funkčního období Komise. Zasedání zahájil ministr zahraničních věcí Tomáš Petříček, který přivítal zeštíhlenou podobu Komise a zdůraznil její roli koordinačního a poradního orgánu vlády ve věcech týkajících se UNESCO. V oblasti vzdělávání se ministr věnoval dosažení Cíle udržitelného rozvoje č. 4, tj. zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělání pro všechny, a to mj. i prostřednictvím Sítě přidružených škol UNESCO v ČR. Pokud jde o vědu a rovné příležitosti žen při rozvoji pracovní kariéry, ministr vyzdvihl, že Komise je již 14. rokem společně s Akademií věd partnerem společnosti L'ORÉAL při organizaci programu ocenění „L'ORÉAL Česká republika Pro ženy ve vědě“, který aktivně podporuje možnosti budování vědecké kariéry žen do 40 let. Ministr dále ocenil vzájemnou spolupráci tří odborných sekcí Komise při diskusi a hledání řešení průřezových témat, např. návrhu nového stavebního zákona. Komise tak prokazuje svůj zájem, aby památková péče a ochrana kulturního a přírodního dědictví oproti stávající právní úpravě nebyly oslabeny. Závěrem ministr poděkoval členům Komise jako partnerům MZV za příspěvek k obhajobě efektivního multilateralismu a předal jim jmenovací dekrety. Plenární zasedání pokračovalo volbou předsedy a místopředsedů Komise, ustavením odborných sekcí a pracovní skupiny Komise a jmenováním jejich předsedů v novém funkčním období. Plenární zasedání dále

přijalo plán termínů zasedání v 1. pololetí 2020 a vyslechlo informaci o průběhu a výsledcích 40. zasedání Generální konference UNESCO. Závěrem zasedání byl projednání postup Komise ohledně návrhu paragrafového znění stavebního zákona.

3.2. Zasedání Výkonného výboru Komise

V souladu s čl. VII Statutu je Výkonný výbor subsidiárním orgánem Komise. Výkonný výbor je složen z předsedy, prvního a druhého místopředsedy, vedoucího tajemníka, zástupců ministerstev a předsedů odborných sekcí Komise. Zasedání Výkonného výboru se konají dle potřeby, nejméně čtyřikrát ročně. V roce 2019 se s ohledem na obnovu složení Komise při ukončení jejího čtyřletého funkčního období a na konání 40. zasedání Generální konference UNESCO uskutečnila pouze tři zasedání Výkonného výboru.

V roce 2019 se zasedání Výkonného výboru uskutečnila ve dnech 29. března 2019, 24. května 2019 a 4. října 2019. Projednávána byla běžná agenda spojená s činností Komise (personální záležitosti, zasedání odborných sekcí, příprava společného zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO, informace o výsledcích zasedání orgánů UNESCO, informace o činnosti Sítě přidružených škol UNESCO v České republice, informace o udělovaných záštítách) a připravována plenární zasedání Komise. Nad rámec těchto témat doprovázela všechna tři zasedání diskuse ohledně přípravy nového stavebního zákona. Výstupem, schváleným plenárním zasedáním Komise, byly dva dopisy předsedy Komise kriticky hodnotící obsah i postup přípravy věcného záměru a následně paragrafového znění stavebního zákona. Dopisy byly adresované předsedovi vlády ČR a ministryni pro místní rozvoj.

3.3. Zasedání odborných sekcí a ad hoc pracovních skupin Komise

V souladu s čl. VIII Statutu jsou odborné sekce poradními útvary Komise, které jsou složeny z členů Komise, kteří projeví zájem v dané sekci pracovat, jakož i z dalších odborníků, kteří nejsou členy Komise. Zasedání odborných sekcí se konají dle potřeby, zpravidla dvakrát ročně. K řešení konkrétních úkolů může sekce ustavit *ad hoc* pracovní skupiny.

Komise na svém plenárním zasedání dne 17. prosince 2015 rozhodla o ustavení tří odborných sekcí, které byly opětovně ustaveny i na plenárním zasedání dne 13. prosince 2019 při příležitosti zahájení nového čtyřletého funkčního období Komise:

- (1) Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku;
- (2) Sekce pro kulturu a komunikaci;
- (3) Sekce pro životní prostředí.

V souladu s čl. VIII odst. 2 Statutu Komise jmenuje předsedy odborných sekcí předseda Komise na návrh Komise z řad jejích členů. Předseda Komise přijal návrhy nominací na opětovné jmenování předsedy odborných sekcí, které byly schváleny na plenárním zasedání dne 13. prosince 2019 a s účinností od 1. ledna 2020 jmenoval PhDr. Zdenku Mansfeldovou, CSc., předsedkyní Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku, Mgr. Lenku Lázňovskou předsedkyní Sekce pro kulturu a komunikaci a PhDr. Ivana Ryndu předsedou Sekce pro životní prostředí. Mandát předsedů odborných sekcí je dvouletý.

3.3.1. Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku

Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku se v roce 2019 sešla dvakrát, 14. března 2019 a 24. října 2019. Na svých zasedáních projednávala pravidelně činnost Sítě přidružených škol UNESCO a vyslechla přednášky na téma „Jsme doma v češtině?“ od PhDr. Markéty Pravdové, Ph.D., MBA z Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR a členky Akademické rady Akademie věd ČR, a „Mobilizace mladých k záchraně planety – jakou roli hrají vzdělávací instituce?“ od RNDr. Jany Dlouhé, Ph.D., místopředsedkyně Komise z Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy. Byla rovněž vedena širší diskuse o směřování sekce v novém funkčním období Komise, počínajícím prosincem 2019.

3.3.2. Společná zasedání Sekce pro kulturu a komunikaci a Sekce pro životní prostředí

V roce 2019 proběhla poprvé společná zasedání odborných sekcí Komise, konkrétně Sekce pro kulturu a komunikaci a Sekce pro životní prostředí. Navzdory programové přípravě již koncem roku 2018, dominovalo oběma zasedáními mimořádně závažné a aktuální téma rekodifikace stavebního práva v ČR. První zasedání, které se konalo dne 21. března 2019, se věnovalo pouze návrhu věcného záměru stavebního zákona, který pro Ministerstvo pro místní rozvoj na hranici legitimacy i legality připravila Hospodářská komora ČR. Členové obou sekcí konstatovali, že návrh jako prioritu vnímá pouze jediný veřejný zájem „rychle stavět“, aniž bere v úvahu jiné veřejné zájmy, zejména ochranu hmotného kulturního dědictví, ochranu přírody a krajiny, a zcela opomíjí mezinárodní úmluvy, jimiž je ČR vázána. Sekce navrhy, aby předseda Komise jménem Komise zaslal otevřený dopis předsedovi vlády s vyjádřením všech obsahových a procesních výhrad včetně nestandardního způsobu projednávání návrhu. Předsedkyně a předseda sekcí se také ujali formulování návrhu dopisu.

Vzhledem k tomu, že nemohly být projednány původně zamýšlené otázky možných protikladů zájmu ochrany kulturního dědictví a ochrany přírody a krajiny, zejména ve vztahu k změně klimatu a biodiverzitě, dohodly se sekce, že podzimní zasedání bude opět společné. Uskutečnilo se dne 31. října 2019 a vzhledem k tomu, že dopis předsedovi vlády ani pokusy o jednání s gestorem, Ministerstvem pro místní rozvoj, nevedly k nápravě, tak i jeho převážnou většinu sekce věnovaly aktuálnímu stavu příprav stavebního zákona. Členové konstatovali, že v té době předložený návrh paragrafového znění zákona nechrání památky zapsané jako kulturní dědictví, včetně 14 památek zapsaných na Seznam světového dědictví. Stanovisko orgánů památkové péče není závazné, což vede k popření veřejného zájmu ochrany památek a zpochybňuje i mezinárodní důvěryhodnost ČR. Navržena byla opět reakce Komise ve formě dopisu předsedovi vlády. K problematice stavebního práva byla pro obě zasedání připravena velmi kvalifikovaná vystoupení dvou zástupců Ministerstva kultury.

Dalším projednávaným tématem byly otázky možných protikladů zájmu ochrany přírody a krajiny a kulturního dědictví. Úvodní slova přednesli zástupci obou rezortů. Sekce doporučily oběma rezortům uspořádat za účasti odborníků paradigmatickou konferenci pod záštitou Komise, kde by tato témata byla diskutována. Na návrh Klubu UNESCO Kroměříž bylo projednáno též téma prezentace současného umění v památkových objektech včetně zahrad. Klubu bylo doporučeno, aby na toto téma uspořádal ve spolupráci s NPÚ odbornou konferenci a dal podnět ke tvorbě metodiky. Forma společného zasedání byla všemi účastníky hodnocena jako velmi přínosná. Sekce se shodly na pokračování spolupráce a obdobném společném zasedání sekcí i v příštích letech.

3.3.3. Sekce pro životní prostředí

S ohledem na společná zasedání se Sekcí pro kulturu a komunikaci zachyceno v bodě 3.3.2.

3.3.4. Ad hoc pracovní skupina k programu UNESCO Paměť světa

Ad hoc pracovní skupina k programu UNESCO Paměť světa, jejímž předsedou je Mgr. Michal Beneš, v roce 2019 nezasedla s ohledem na pokračující přezkum programu a pozastavení nominačního procesu do Registru Paměť světa (viz níže v části 4.5.1). V užším formátu za účasti zástupců MK, MV, MZV, Národního archivu, Národní knihovny a Stálé delegace ČR při UNESCO se skupina sešla dne 5. 12. 2019, aby projednala podobu zapojení ČR do další fáze přezkumu programu Paměť světa v roce 2020.

3.4. Společné zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO

Dne 11. června 2019 proběhlo v prostorách Ministerstva zahraničních věcí a evropských záležitostí Slovenska druhé společné zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO. Setkání v Bratislavě úspěšně navázalo na brněnské zasedání z listopadu 2018 a sloužilo k vzájemné inspiraci obou komisí prostřednictvím série přednášek. Zasedání bylo zahájeno úvodním slovem generální tajemnice Slovenské komise pro UNESCO Márie Krasnohorské a

předsedou České komise pro UNESCO Stanislavem Štechem. Stanislav Štech zároveň využil příležitosti, aby v souvislosti s ukončením výkonu zahraniční služby poděkoval velvyslankyni Márii Krasnohorské za rozvoj vzájemných česko-slovenských vztahů v oblasti UNESCO a poblahopřál k bohaté a úspěšné diplomatické kariéře.

Během tematických diskusí se obě Komise shodly na významu a prestiži UNESCO, kterou je potřeba v době nedůvěry v multilateralismus neustále posilovat. Jedním z ústředních témat byla ochrana životního prostředí a to ve vztahu k Cílům udržitelného rozvoje (SDGs) nebo programu Člověk a biosféra. Naplnění SDG 4, tzn. zajištění rovného přístupu k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání, bylo diskutováno z národní i globální perspektivy. Podnětná byla výměna zkušeností v oblasti zápisů na Seznam světového dědictví UNESCO a Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva, stejně jako srovnání způsobu fungování české a slovenské Sítě přidružených škol UNESCO. Právě tato oblast je možnou další platformou pro rozvoj vzájemných vztahů.

Po zasedání se obě Komise přesunuly k Bráně svobody, která je památkou sametové revoluci nacházejícím se na soutoku řek Moravy a Dunaje pod hradem Devín. Předsedové obou Komisí položili u památníku věnec, aby obě Komise společně uctily památku čtyř stovek žen a mužů, kteří na tomto místě zahynuli při pokusu o útěk za železnou oponu v letech 1945 – 1989, a připomněly si odvahu všech, kteří bojovali proti totalitnímu režimu.

Program byl zakončen v Univerzitní knihovně v Bratislavě, která uchovává jedinečnou sbírku islámských rukopisů a tiskovin. Tzv. Bašagićova sbírka byla pro svou unikátnost zapsána v roce 1997 do mezinárodního Registru Paměť světa.

3.5. Záštity České komise pro UNESCO

Komise evidovala v roce 2019 celkem 26 žádostí o udělení záštity nad konáním projektů z oblasti kultury, vzdělávání a vědy. V souladu s pravidly pro udělování záštít a loga schválila v roce 2019 Komise udělení záštity u celkem 22 z nich, tři žádosti byly kladně posouzeny počátkem roku 2020. Žádosti Tanečního centra Praha – konzervatoře, z. ú. předložené pod názvem „25. výročí založení „konzervatoře–gymnázia“ Taneční centrum Praha“ nebylo vyhověno. Úspěšné žádosti za rok 2019 zřehledňuje následující tabulka:

Č.	Název projektu	Pořadatel	Místo konání
1	Mezinárodní festival divadelních škol – SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2019	JAMU Brno	Brno
2	47. Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 2019	Památník Lidice	Lidice, Praha a další
3	Oslavy 90. výročí založení UNIMA (Světové unie loutkářů) v Praze	Institut umění – Divadelní ústav/České středisko UNIMA	Praha, Hradec Králové, Liberec, Plzeň
4	Týden uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS)	Praha a území celé ČR
5	Brno v nejlepší společnosti – Moderní architektura na Seznamu světového dědictví UNESCO	Národní památkový ústav/Metodické centrum moderní architektury v Brně	Brno, Vila Stiassni
6	Pražské Quadriennale scénografie a divadelního prostoru 2019	Institut umění – Divadelní ústav	Praha, Výstaviště Holešovice
7	Letní slavnosti staré hudby – 20. ročník mezinárodního hudebního festivalu	Collegium Marianum – Týnská škola s.r.o.	Praha (Břevnovský klášter, Dvořákova síň, Zámek Troja)
8	Poznej světové dědictví UNESCO 2019	MEDIA IN	Praha, Plzeň, Třeboň

9	Postgraduální kurz polymerní vědy (24. ročník, 2019/2020)	Ústav makromolekulární chemie AV ČR	Praha
10	6. ročník mezinárodního festivalu Dny slovanské kultury 2019 věnovaný prezentaci kulturního dědictví Bulharska a Ukrajiny	Slovanská unie, z.s.	různá místa ČR
11	Mezinárodní konference ISPRS: GeoInformation for Disaster Management	Fakulta stavební ČVUT v Praze	Národní technická knihovna v Praze
12	1. ročník Mezinárodní soutěže Zdeňka Fibicha v kompozici melodramu	Společnost Zdeňka Fibicha, z.s.	Praha, Hudební fakulta AMU
13	22. ročník MELODRAMFESTU	Společnost Zdeňka Fibicha, z.s.	různá místa ČR, Praha, Kladno, Mladá Boleslav
14	30. ročník festivalu FORFEST Czech Republic 2019	Umělecká iniciativa, Kroměříž	Kroměříž, Olomouc, Strážnice, Hodonín
15	Pocta české památkové péči – Slavnostní večer u příležitosti 30. výročí sametové revoluce	Czech Architecture Week Praha a Správa Pražského hradu	Praha
16	Mezinárodní loutkářský festival Spectaculo Interesse 2019	Divadlo loutek Ostrava	Ostrava
17	XXV. OTEVŘENO – Celostátní přehlídka pantomimy a pohybového divadla	ECPN, NIPOS Praha, Městské divadlo v Kolíně	Kolín
18	World Engineers Convention 2023 (WEC 2023)	Český svaz vědeckotechnických společností (ČSVTS)	Praha – Kongresové centrum
19	Mezinárodní festival divadelních škol – SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2020	JAMU Brno	Brno
20	Věda, umění, vzdělání – otevřená škola Subprojekty „Dějinnář“ – otevřený seminář z dějepisu, Cestovatelské dny	Gymnázium Třeboň	Třeboň
21	Festa academica – festival studentského umění	Unie českých pěveckých sborů	Praha
22	VILA TUGENDHAT 90 Cyklus akcí k 90. výročí vily Tugendhat	Muzeum města Brna	Brno, vila Tugendhat

3.6. Spolupráce Komise se státními a nestátními organizacemi

V roce 2019 pokračovala úspěšná spolupráce Komise se společností L'Oréal Česká republika a Akademií věd ČR na programu L'Oréal – UNESCO „Pro ženy ve vědě“. Již 13. ročníku české edice tohoto stipendijního projektu se účastnilo celkem 40 vědkyň, přičemž cílem programu je podpořit vědeckou kariéru žen. Vítězkami se staly RNDr. Hedvika Kadlecová, Ph.D., z výzkumného centra zaměřeného na laserovou techniku ELI Beamlines v Dolních Břežanech, pplk. doc. PharmDr. Jana Žďárová Karasová, Ph.D., z Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové, a Ing. Silvie Rimpelová, Ph.D., z Ústavu biochemie a mikrobiologie na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze. Laureátky ceny získaly ocenění v celkové hodnotě 600 tisíc Kč na realizaci vědeckého výzkumu v oblasti věd o živé a neživé přírodě v souvislosti se svými projekty z oblasti kvantové fyziky, toxikologie a mikrobiologie.

3.7. Výstupy Komise

V roce 2019 uveřejnila Komise svou výroční zprávu za rok 2018 v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 21. března 2018 č. 189. Toto usnesení podle svého 23. článku „nahrazuje předkládání pravidelných výročních zpráv příslušných PPOV vládě zveřejňováním pravidelných výročních zpráv příslušných PPOV způsobem umožňujícím dálkový přístup“. Výroční zpráva České komise pro UNESCO za rok 2018 byla schválena dne 29. května 2019 Výkonným výborem Komise a zveřejněna dne 31. května 2019 na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí.

Komise sama nedisponuje prostředky pro vlastní publikační činnost, její prezentace na internetu je součástí webových stránek MZV¹. Sekretariát Komise také vydává měsíčně informační magazín.

3.7.1. Publikace „České poklady UNESCO“

CzechTourism vydal v roce 2018 prvního kompletního průvodce po všech lokalitách v ČR figurujících na seznamech světového dědictví UNESCO – „pokladech UNESCO“. Unikátní publikace, která je zdrojem inspirace pro cestování a ověřené relevantní informace, vznikla pod záštitou České komise pro UNESCO. U publikace proběhl v roce 2019 dotisk anglické a francouzské verze v celkovém nákladu 5 000 kusů. Do budoucna CzechTourism plánuje aktualizovat publikaci a zahrnout do ní dva kulturní statky, které byly zapsány na Seznam světového dědictví v červenci 2019 (Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem a Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří), a nemateriální kulturní dědictví „Modrotisk, resistenční ruční tisk a barvení indigem v Evropě“, které bylo zapsáno na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva v roce 2018.

Publikace se věnuje nejen statkům zapsaným na Seznam světového dědictví, ale zabývá se též lokalitami pod ochranou nemateriálního kulturního dědictví, tedy tradic, znalostí a dovedností. Věnuje dále pozornost přírodním územím, která získala v rámci programu UNESCO Člověk a biosféra status biosférické rezervace. Prostor má i území s ochranou geologického a přírodního i kulturního dědictví Země - Globální geopark UNESCO. Průvodce nabízí navíc základní informace i o lokalitách, které by jako další rády rozšířily řady světového dědictví UNESCO, a je vybaven navigační mapou a kvalitními profesionálními fotografiemi. Publikace „České poklady UNESCO“ byla v roce 2019 prezentována na mnoha workshopech, konferencích a veletrzích pořádaných agenturou CzechTourism.

3.8. Rozdělení dotací ze státního rozpočtu

Komise se na rozdělování dotací ze státního rozpočtu nepodílí.

4. ČINNOST V PROGRAMOVÝCH OBLASTECH UNESCO

4.1. Činnost v oblasti kultury

4.1.1. Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (1972)

Na 43. zasedání Výboru pro světové dědictví v červenci 2019 v Baku byla na Seznam světového dědictví zapsána revidovaná česko-saská nominace „Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří“ a národní nominace „Kulturní krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem“. Po 16 letech tak ČR zapsala na prestižní seznam rovnou dvě památky, obě z kategorie kulturních krajín, což zvýšilo celkový počet památek ČR zapsaných na Seznam světového dědictví na 14.

Během roku 2019 pokračovala příprava dalších nominací kulturních a přírodních památek na Seznam světového dědictví, a to především:

¹ https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/unesco/aktualne/index.html

- nadnárodní sériové nominace „Významná evropská lázeňská města“, kterou koordinuje ČR, a do které jsou dále zapojeny Německo, Rakousko, Belgie, Francie, Itálie a Velká Británie. Nominace prošla první fází hodnotícího procesu Mezinárodní rady pro památky a sídla - ICOMOS (hodnotící mise odborníků po všech jedenácti městech série a první jednání Panelu světového dědictví ICOMOS) a v závěru roku obdržely předkládající státy žádost o doplňující informace s termínem zpracování do konce února 2020. Českou stranu v této nominaci reprezentují lázně v Karlových Varech, v Mariánských Lázních a ve Františkových Lázních. Nominaci bude projednávat Výbor pro světové dědictví na svém 44. zasedání.

- nominace „Žatec, město chmele“ v roce 2019 prošla revizí, v rámci které proběhla expertní poradní mise ICOMOS, která doporučila doplnit koncept nominace o příklady chmelnic a vesnickou komponentu Stekník. Město Žatec a pracovní skupina pro přípravu nominace jsou připraveny revidovanou nominací předložit Centru světového dědictví v lednu 2021.

- rozšíření nadnárodní sériové nominace „Původní bukové lesy Karpat a dalších oblastí Evropy“ o lokalitu na území ČR (Jizerskohorské bučiny) prošlo finální fází příprav před předložením Centru světového dědictví v lednu 2020.

Pokud jde o stav péče o již zapsané statky světového dědictví, i v roce 2019 pokračovala jednání ohledně nevhodnějšího umístění točny v zahradách státního zámku v Českém Krumlově.

V roce 2019 byla taktéž uskutečněna reaktivní monitorovací mise Centra světového dědictví a ICOMOS u Historického centra Prahy, která měla za cíl posoudit možné dopady nových rozvojových projektů města na výjimečnou světovou hodnotu (OUV) památky. Mise formulovala několik doporučení pro další postup, který byl reflektován ve Zprávě o stavu péče o Historické centrum Prahy předložené Sekretariátu UNESCO na začátku roku 2020. Mise žádá především zastavení developerského projektu „Rezidence Park Kavčí Hory“ a důkladné posuzování dopadů na kulturní dědictví u všech významných projektů výstavby ve městě.

Česká republika naplňuje závazky Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví v řadě tematických okruhů. Příkladem je průběžné zvyšování povědomí a rozšiřování kapacit zaměřených na péči o statky světového dědictví a to například prostřednictvím periodického reportingu. Prvním krokem v rámci přípravy na jeho 3. cyklus bylo v roce 2018 vydání česko-anglické publikace „Světové dědictví a Česká republika“, jež byla distribuována právě během roku 2019. Kniha, vydaná Národním památkovým ústavem (NPÚ) pod záštitou Komise, je koncipována jako učebnice a obsahuje proto vysvětlení základních pojmů agendy světového dědictví, popis rolí a odpovědností jednotlivých aktérů na národní, regionální i lokální úrovni. Její součástí je informace o statcích světového dědictví v ČR s definicí OUV a mapami s hranicemi statků a jejich nárazníkových zón v jednotné struktuře. Publikace je on-line dostupná na stránkách NPÚ a Centrum světového dědictví bylo požádáno o umístění její elektronické verze na své webové stránky, protože její anglická verze by mohla být velkou inspirací také pro ostatní smluvní strany Úmluvy. Dalším krokem příprav na 3. cyklus bylo základní školení k dotazníkům a obecným hodnotám památek světového dědictví v ČR, uspořádané NPÚ s finanční podporou MK. Cílem dvoudenního programu bylo i lepší seznámení tzv. „site managerů“ těchto statků s pracovníky NPÚ, kteří provádějí pravidelný monitoring. Program doplnili přednáškami i zástupci Českého národního komitétu ICOMOS.

4.1.2. Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví (2003)

V roce 2019 byla revidována a znovu předložena nominace Ruční výroby ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek. Nominaci bude projednávat Mezivládní výbor pro zachování nemateriálního kulturního dědictví v prosinci 2020.

4.1.3. Haagská úmluva o ochraně kulturních statků za ozbrojeného konfliktu (1954) a její dva protokoly (1954, 1999)

ČR obhájila ve volbách v prosinci 2019 mandát člena Výboru na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a aktivně se bude podílet na činnosti výboru další 4 roky. MK i v roce

2019 zaslalo dobrovolný příspěvek do Fondu na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, který byl zřízen, aby umožnil poskytování finanční nebo jiné pomoci při vytváření opatření a ustanovení na ochranu kulturních statků v době míru (např. zpracování žádostí o zvýšenou ochranu památek, zajištění odborných misí, konzultací, atd.). Finanční pomoc z Fondu je také možné využít při zajištění urgentních či dočasných opatření na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu nebo jejich rehabilitace po jeho skončení.

4.1.4. Úmluva o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů (2005)

ČR v červnu 2019 ukončila své čtyřleté členství v Mezivládním výboru pro ochranu a podporu rozmanitosti kulturních projevů. ČR opět přispěla do Mezinárodního fondu pro kulturní rozmanitost dobrovolným příspěvkem MK. ČR je jednou z dvaceti zemí světa, které do fondu přispívají pravidelně. Fond je určen na pomoc konkrétním věcným projektům ze zemí s méně rozvinutou kulturní infrastrukturou, které jsou adresovány výše uvedenému výboru.

4.2. Činnost v oblasti vzdělávání

4.2.1. Cíl udržitelného rozvoje č. 4 – kvalitní vzdělávání

Česká republika klade klíčový důraz na agendu udržitelného rozvoje v oblasti vzdělávání. Vzdělávací systém ČR považuje rovný přístup ke vzdělávání za svou prioritu, čemuž odpovídá také akcentace této problematiky v soustavě strategických dokumentů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zastřešených Strategií vzdělávací politiky ČR do roku 2020. V roce 2019 byla zahájena příprava Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která bude zásadním strategickým dokumentem pro oblast vzdělávací politiky. V rámci přípravy strategie jsou respektovány hlavní úkoly Cíle udržitelného rozvoje č. 4.

a) Cíl: Do roku 2030 zajistit, aby všechny dívky a chlapci měli přístup k bezplatnému, rovnému a kvalitnímu primárnímu a sekundárnímu vzdělávání s odpovídajícími výstupy

Rovný přístup ke vzdělávání je zakotven ve školském zákoně č. 561/2004 Sb., v paragrafu 2 (Zásady a cíle vzdělávání), který zaručuje bezplatné základní a střední vzdělávání státních občanů ČR nebo jiného členského státu Evropské unie ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí. Tento paragraf v odst. 1 písm. a) rovněž uvádí, že rovný přístup ke vzdělání má každý státní občan ČR nebo jiného členského státu EU, a to bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 se také zavázala k podpoře kvalitního systému vzdělávání přístupného pro každé dítě. Naplnění tohoto cíle zajišťuje zejména systematický rozvoj společného vzdělávání.

Dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami jsou na základě doporučení školského poradenského zařízení a písemného informovaného souhlasu zákonných zástupců bezplatně poskytována podpůrná opatření, jež slouží k zajištění individuálního a rovného přístupu při inkluzivním vzdělávání v běžných školách.

Prováděcím předpisem školského zákona je vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů. V průběhu roku 2019 byla připravována její novela, která nabyla účinnosti k 1. 1. 2020. Jejím cílem je zefektivnit implementaci inkluzivního vzdělávání tak, aby mělo každé dítě, žák či student rovné možnosti ve vzdělávání, snižovala se administrativní zátěž pedagogických pracovníků za účelem zvýšení časových možností k pedagogické práci s dětmi, žáky a studenty a bylo systémově řešeno zajištění podpůrných opatření personálního charakteru.

MŠMT se zaměřuje také na to, aby byl přístup ke vzdělávání zajištěn spravedlivě, bez ohledu na etnicitu, původ a socio-ekonomické nebo zdravotní znevýhodnění. V roce 2018 MŠMT schválilo Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020, který navazuje na předchozí Akční plán. Cílem je na základě dosavadních zkušeností zlepšit podmínky pro realizaci změn a přispívat k širokému pojetí principů inkluze u odborné i široké veřejnosti.

Obsahuje opatření na podporu rovných příležitostí a spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, včetně prevence a nápravy předčasných odchodů ze vzdělávání. Jedná se například o zavedení lepší evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí a o zpřesnění a sjednocení diagnostiky tak, aby byla žákům s jakýmkoli znevýhodněním či postižením nabídnuta adekvátní podpora v rámci vzdělávacího systému.

Podobná opatření jsou zajištěna i žákům s dalšími znevýhodněními, zejména s jiným mateřským jazykem, než je čeština (u těchto žáků počet podpořených narostl téměř pětinasobně) a žákům socio-kulturně znevýhodněným (v tomto případě počet podporovaných žáků narostl devítinasobně od zavedení opatření).

Společné vzdělávání je v ČR podporováno také pomocí Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci svých výzev umožňuje mimo jiné realizovat projekty zaměřené na zkvalitnění inkluzivního vzdělávání, poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, nebo na podporu škol nacházejících se v prostředí sociálně vyloučených lokalit. V roce 2019 byla mj. vyhlášena výzva Podpora dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami podporující aktivity vedoucí ke zvýšení kompetencí pedagogů vzdělávajících děti s problémovým chováním a realizujících tranzitní programy připravující mladé lidi na samostatný způsob života.

Další důležitou oblastí, které věnuje v rámci inkluzivního vzdělávání MŠMT velkou pozornost, je podpora sociálně znevýhodněných romských žáků. Mezi klíčové dotační tituly MŠMT v této oblasti patří například dotační podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol. Cílem je podpořit romské žáky/studenty ve studiu, zlepšit jejich vzdělávací výsledky, zamezit jejich předčasným odchodům ze vzdělávání. V roce 2019 bylo takto podpořeno přibližně 160 škol, což představuje cca 1100 žáků a studentů.

Předmětem dalšího dotačního titulu je podpora integrace romské menšiny. MŠMT pomocí tohoto programu podporuje vzdělávání romských dětí a žáků, kteří přicházejí z nerovného prostředí, ve kterém jim hrozí nejen sociální vyloučení, ale také nerovné šance pro získání kvalitního vzdělání. Cílem programu je zajištění základních podmínek pro rozvoj společného vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu prostřednictvím projektů, které podporují předškolní vzdělávání romských dětí, zvyšují jejich účast v předškolním vzdělávání i připravenost na úspěšné zahájení školní docházky, podporují spolupráci rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání, přispívají k úspěšnému vzdělávání romských žáků na základní škole a působí preventivně proti předčasnému ukončení vzdělávání romských žáků, podporují úspěšný přechod romských žáků základních škol na střední školy a napomáhají úspěšné integraci romských a ostatních dětí a žáků prostřednictvím volnočasových aktivit.

Výzva má čtyři podporované aktivity/témata:

- a) Předškolní příprava a včasná péče
- b) Spolupráce rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání
- c) Vzdělávání romských žáků na základní škole a podpora úspěšného přechodu na střední školu
- d) Volnočasové aktivity pro romské děti a žáky

V roce 2019 bylo podpořeno 29 projektů v celkové výši 12 844 983 Kč.

Programem dotační podpory školního stravování sociálně znevýhodněných žáků základních škol se podporují hlavně rodiny samozivitelů nebo rodiny, které se ocitly dlouhodobě v nepříznivé finanční situaci a velice těsně nesplňují podmínky pro pobírání dávek v hmotné nouzi. Cílem je zabezpečení pravidelné stravy pro žáky, ale i zlepšení jejich podmínek pobytu ve škole. V roce 2019 bylo na program vyčleněno 30 mil. Kč.

Na podporu inkluze a sociální integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami byly v roce 2019 zaměřeny i projekty zjednodušeného vykazování, tzv. šablony (ESIF), prostřednictvím nichž mohly školy získat např. personální podporu v podobě sociálního pedagoga, školního asistenta, školního psychologa či školního speciálního pedagoga, finanční

prostředky na vzdělávání pedagogů v oblasti inkluze nebo na aktivity zaměřené na zlepšování komunikace a spolupráce s rodinami dětí a veřejností a další.

b) Cíl: Do roku 2030 zajistit, aby všechny dívky a chlapci měli přístup ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči, tak aby byli připraveni na primární vzdělávání

Česká republika klade velký důraz na implementaci konkrétních kroků pro naplňování tohoto cíle. Školský zákon stanovuje povinnost bezúplatně zařadit přednostně do předškolního vzdělávání děti ve věku 5 let, které v následujícím roce začnou realizovat povinnou školní docházku. Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let, nejdříve pak od věku dvou let, přičemž ty nemají na přijetí do mateřské školy právní nárok. V roce 2019 bylo novelou vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, účinnou od 1. 9. 2020, zavedeno zrušení povinnosti zřizovat samostatnou třídu pro dvouleté děti. Od září 2017 jsou přednostně přijímány děti od čtyř let, od září 2018 od tří let.

Zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání od 5 let dítěte si klade za cíl podpořit co nejspravedlivější startovní podmínky žáků a jejich dobrou přípravu na vstup do primárního vzdělávání. V současnosti jej navštěvuje 97 % populační kohorty. Dalším z kroků je soustavné budování a navyšování kapacit mateřských škol v regionech a lokalitách s nedostatkem míst, a to jak prostřednictvím národních, tak i ESIF zdrojů.

c) Cíl: Do roku 2030 zajistit rovný přístup ke kvalitnímu, cenově dostupnému, odbornému a terciárnímu vzdělávání

Česká republika soustavně podporuje zvyšování kvality vysokých škol i systému udělování akreditací. V roce 2016 např. vznikl nezávislý Národní akreditační úřad pro vysoké školství. Pro zajištění lepšího navázání vysokoškolských studií na potřeby pracovního trhu při zachování vysokého potenciálu pro rozvoj akademického výzkumu byly novelou vysokoškolského zákona z roku 2016 vytvořeny dva profily bakalářských a magisterských vysokoškolských studijních programů, a to profesní a akademické.

Problematiku přístupu k terciárnímu vzdělávání diskutuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 v rámci priority „Udržet otevřený přístup k rozmanité nabídce terciárního vzdělání“, přičemž v tomto ohledu klíčová oblast přechodu ze středního do terciárního vzdělávání je strategií řešena průřezově.

Posilování vazby vzdělávacího systému na potřeby trhu práce je také jedním z prostředků, jak lépe čelit globálním výzvám a podpořit konkurenceschopnost České republiky. V květnu 2017 byl zahájen tříletý projekt Modernizace odborného vzdělávání, který rozvíjí kvalitu odborného vzdělávání a podporuje uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

d) Cíl: Do roku 2030 zajistit, aby všichni občané měli znalosti týkající se udržitelného rozvoje, lidských práv, genderové rovnosti a konceptu globálního občanství

Záměrem ČR je zajistit, aby všichni občané měli znalosti týkající se udržitelného rozvoje, lidských práv, genderové rovnosti a konceptu globálního občanství. ČR a MŠMT přistupují k plnění tohoto kroku zejména skrze rámcové vzdělávací programy.

Oblast „Výchova demokratického občana“ vede žáka k aktivnímu občanství a obhajování a dodržování lidských práv a svobod, vychovává ho k úctě k zákonu a rozvíjí jeho cit pro spravedlnost, svobodu, toleranci a odpovědnost.

V rámci průřezového tématu „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“ je opět celý jeden okruh věnován pouze oblasti s názvem „Jsme Evropané“, jež předává žákům informace o kořenech a zdrojích evropské civilizace, integrace, ale také o fungování EU a jejích institucí.

Oblasti udržitelného rozvoje se cíleně věnuje závazné průřezové téma Environmentální výchova.

4.2.2. Zasedání Řídícího výboru Cíle udržitelného rozvoje č. 4 (SDG 4)

Na 6. zasedání Řídícího výboru Cíle udržitelného rozvoje č. 4, které se konalo v termínu 11. - 12. 3. 2019, byla ČR zastoupena předsedou Komise a zároveň členem Řídícího výboru za volební skupinu II (země střední a východní Evropy) prof. PhDr. Stanislavem Štechem, CSc. Prof. Štech během jednání prezentoval zkušenosti s implementací Cíle udržitelného rozvoje č. 4 v kontextu ČR, dosažený pokrok i výzvy a překážky naplňování. Řídící výbor dále stanovil jako konkrétní dílčí cíl pro rok 2020 inkluzivní vzdělávání žáků se zdravotním postižením (rok 2019 byl rokem zaměřeným na inkluzivní vzdělávání žáků migrantů).

Další, 7. zasedání Řídícího výboru se konalo v termínu 11. – 12. 11. 2019 a předcházelo tak 40. zasedání Generální konference UNESCO. Prohlášení adresované ministrům školství členských zemí zdůrazňuje, že i přes vynaložené úsilí se k Cíli udržitelného rozvoje č. 4 nedaří příliš přibližovat. Je nutné mobilizovat aktivity v konkrétních oblastech. Řídící výbor proto vytvořil čtyři pracovní skupiny a ČR se prostřednictvím prof. Štecha zapojila do práce skupiny „*Quality Teachers Teaching and Learning*“.

Závěry jednání Řídícího výboru v roce 2019 vyzývají k tomu, aby na nejvyšší (ministerské, vládní) úrovni byla zajištěna:

A) Podpora široce chápané inkluzivní politiky (nejde jen o etnické menšiny nebo zdravotně postižené). Jde např. o „nerozevirání nůžek“ mezi regiony a typy škol, o vytváření podmínek a odstraňování překážek pro celoživotní vzdělávání, rekvalifikace, atd.

B) Diseminace výzkumy potvrzeného faktu, že kvalitní vzdělávání není v rozporu s široce chápanou „inkluzivní“ politikou

C) Podpora kvalitní přípravy učitelů a další péče o ně (kariérní růst) a odmítnutí snižování nároků na jejich kvalifikaci, což se týká i mnoha vyspělých zemí

Ukazuje se, že SDG 4 má průřezový dopad a je rozhodující pro „pákový“ efekt i při dosahování řady dalších SDG (č. 8 - důstojné pracovní podmínky a hospodářský růst, č. 10 – snižování nerovností, č. 13 – ochrana klimatu, č. 16 – mír, spravedlnost a silné instituce atd.) Proto nelze chápat agendu vzdělávání jako jakousi nadstavbu, ale jako velmi podstatný faktor udržitelného rozvoje ve všech jeho významech.

4.2.3. Globální úmluva o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání

V souladu s Agendou vzdělávání 2030 a současnými celosvětovými trendy v oblasti vysokoškolského vzdělávání by úmluva měla usnadnit akademickou mobilitu, zlepšit kvalitu vysokoškolských institucí a posílit mezinárodní spolupráci v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Globální úmluva si dává za cíl posuzovat zahraniční kvalifikace spravedlivým, nediskriminačním a transparentním způsobem a dále podpořit sdílení informací o institucích a systémech vysokoškolského vzdělávání, studijních programech a diplomech. Globální úmluva také obsahuje inovativní ustanovení o uznávání předchozího učení, částečného studia, přeshraničního vzdělávání a dalších netradičních způsobů učení, jako je online výuka nebo kombinované studium. Globální úmluva má vstoupit v platnost, jakmile bude dokončen ratifikační proces minimálně ve 20 členských státech UNESCO. ČR se aktivně podílela na přípravě textu úmluvy a její přijetí na 40. zasedání Generální konference UNESCO podpořila.

4.2.4. Katedry UNESCO

Program UNITWIN/UNESCO Chairs vznikl v roce 1992 a spočívá v zakládání kateder UNESCO a sítí UNITWIN mezi institucemi vysokoškolského vzdělávání. V současnosti existuje po celém světě více než 830 kateder UNESCO a programů spolupráce UNITWIN v téměř 120 státech.

Jedinou Katedrou UNESCO v České republice je Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví, která vznikla v roce 1994 a která je nedílnou součástí Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a je také z jejího rozpočtu plně

financována. V roce 2015 prošla katedra revitalizací a byl předložen nový projekt na léta 2015–2019 pod názvem „*Muzeologie – cesta k ochraně a zvyšování veřejného povědomí o kulturně historickém dědictví*“, v rámci kterého se katedra zaměřuje na spolupráci na národní a mezinárodní úrovni, pořádání specializovaných kurzů pro studenty Masarykovy univerzity, organizování, spoluorganizování a účast na profesních konferencích, seminářích a kolokviích, zprostředkování účasti studentů na profesních (dobrovolných) aktivitách v muzeích a na vydávání publikací. Katedra se tematicky zaměřuje na teoretickou a aplikovanou muzeologii a muzeologickou péči o archeologické památky. Vedoucím katedry je prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D. Činnost katedry řídí Rada, jejímiž členy jsou zástupci Masarykovy univerzity, Komise a hostující zahraniční profesori.

4.2.5. Síť přidružených škol UNESCO

Síť přidružených škol UNESCO (*UNESCO Associated Schools Network – ASPnet*) vznikla v roce 1953 a dnes je jejím členem více než 11,5 tisíc vzdělávacích institucí ve 182 zemích světa počínaje mateřskými školami a konče vysokými školami. Všechny tyto školy vedou své žáky a studenty ke čtyřem základním pilířům vzdělávání: učit se vědět, učit se konat, učit se být a učit se žít spolu. Hlavním cílem projektu je „*zlepšovat kvalitu vzdělávání pro všechny a přispívat k rozvoji lepšího porozumění mezi dětmi a mladými lidmi celého světa a tím přispívat k pevnému a trvalému míru*“. Přidružené školy UNESCO se v rámci své činnosti a v návaznosti na Průvodce pro národní koordinátory („*Guide for National Coordinators*“), který byl vydán Sekretariátem UNESCO v Paříži v roce 2018, zabývají třemi prioritními tématy: (1.) celosvětové občanství a kultura míru a nenásilí, (2.) udržitelný rozvoj a udržitelný životní styl, (3.) mezikulturní učení, podpora kulturní rozmanitosti a kulturního dědictví.

ČR (tehdy ČSSR) se do celosvětového projektu Síť přidružených škol UNESCO zapojila již v roce 1966 a v současnosti je jejím členem 52 základních, základních uměleckých, středních, středních odborných a vyšších odborných škol. Samotná aktivita jednotlivých škol je velmi různorodá. Věnují se nejen vlastním dlouhodobým víceoborovým projektům v rámci uvedených tří prioritních oblastí, ale pořádají také Týden škol UNESCO, který je zaměřený na společně vybrané téma související s mezinárodním rokem vyhlášeným OSN nebo UNESCO. Ve školním roce 2018/2019 byly tématy Týdne škol UNESCO „Mezinárodní rok umírněnosti“, „Mezinárodní rok periodické soustavy prvků“ a „Mezinárodní rok jazyků původních obyvatel“. Jednou ročně se koná tzv. Valné shromáždění, kterého se účastní zástupci všech škol sdružených v Síti. Valné shromáždění určuje směřování Síť pro příslušný školní rok a střednědobý výhled, slouží také k výměně zkušeností a informací mezi jednotlivými členy Síť. Valné shromáždění také rozhoduje o přijímání nových škol do Síť a volí členy Koordinačního týmu. 25. zasedání Valného shromáždění se uskutečnilo ve dnech 23. a 24. září 2019 v prostorách Louckého kláštera ve Znojmě. Pořadatelem byla ZŠ JUDr. Josefa Mareše a MŠ ve Znojmě. Výstupem Valného shromáždění bylo přijetí Charty Síť přidružených škol UNESCO v ČR na léta 2019–2022, schválení témat Týdne škol UNESCO na školní rok 2019/2020 (350. výročí úmrtí Jana Amose Komenského, 30. výročí sametové revoluce a Mezinárodní rok zdraví rostlin) a vyloučení EKO Gymnázia Brno a AKADEMIA Brno – Gymnázium, ZŠ, MŠ ze Síť pro dlouhodobé neplnění závazků vyplývajících z Charty.

Výkonným orgánem Síť je tzv. Koordinační tým, který je složen z deseti volených zástupců škol, národního koordinátora a zástupce MŠMT. Zástupci škol jsou voleni během Valného shromáždění na tři roky. Předseda Koordinačního týmu je zástupcem Síť v Komisi. Úlohu národního koordinátora Síť plní Sekretariát Komise, který rovněž spravuje webovou stránku www.skoly-unesco.cz.

4.3. Činnost v oblasti přírodních věd

4.3.1. Český národní komitét programu Člověk a biosféra

V roce 2019 byla v souvislosti s převedením agendy Českého národního komitétu (ČNK) programu Člověk a biosféra pod Ministerstvo životního prostředí zahájena příprava nového

statutu ČNK. MŽP připravilo návrh jeho textu a třístupňový systém organizace biosférických rezervací, který byl předsedou Sekce pro životní prostředí Komise vyhodnocen jako nefunkční. MŽP pokračuje v hledání možností financování pracovníků jednotlivých biosférických rezervací a jejich projektů, legislativního a organizačního řešení problematiky jednotlivých biosférických rezervací, složení ČNK a zastoupení ČNK a biosférických rezervací jak v rámci ČR, tak na mezinárodní úrovni. Schválení statutu, vyřešení popsanych problémů, znovuostravení ČNK a zahájení jeho činnosti předpokládá MŽP v průběhu roku 2020.

4.3.2. Český národní komitét pro Mezinárodní geovědní program UNESCO

Mezinárodní geovědní program UNESCO (IGCP) byl založen v roce 1972 z podnětu československých geologů. Český národní komitét pracuje na dobrovolné bázi a ke své činnosti využívá sponzorské dary, které distribuuje prostřednictvím každoročně vypsané transparentní soutěže za účelem financování nákladů spjatých s účastí řešitelů projektů na významných mezinárodních zasedáních a případně s organizováním pracovních zasedání (domácích i mezinárodních). Hlavním sponzorem je od počátku akciová společnost Severočeské doly s tím, že v r. 2019 se dalšími významnými sponzory staly INSET s.r.o. a Vápenka Vitoul s.r.o. Komitét vykonává dlouhodobě roli národního zástupce programu IGCP. V roce 2019 se Česká republika aktivně účastnila na řešení následujících šesti projektů IGCP:

- IGCP 637 (*Heritage Stone Designation*)
- IGCP 640 (*S4LIDE – Significance of Modern and Ancient Submarine Slope LandSLIDEs*)
- IGCP 652 (*Reading geologic time in Paleozoic sedimentary rocks*)
- IGCP 653 (*The Onset of the Great Ordovician Biodiversification Event*)
- IGCP 668 (*Equatorial Gondwanan History and Early Palaeozoic Evolutionary Dynamics*)
- IGCP 679 (*Cretaceous Earth Dynamics and Climate in Asia*),

v rámci kterých bylo komitétem přiděleno celkem 5 grantů za účelem podpory aktivit českých skupin a prezentace výsledků české geologie na mezinárodním fóru. Např. v rámci IGCP 637 proběhly velice úspěšně studentské exkurze s mezinárodní účastí, zaměřené na studium dekoračních kamenů na území ČR, zatímco aktivity české skupiny IGCP 640 byly zaměřeny na monitoring obřích sesuvů na ostrovech Tenerife a El Hierro za pomoci instalace 3D dilatometrů na zlomech/odlučných stěnách. RNDr. Jan Pašava, CSc., je členem Vědecké rady IGCP, kde se od roku 2012 podílí na hodnocení nových návrhů a probíhajících projektů IGCP. Komitét je dobře fungující orgán, jehož aktivity jsou ze strany UNESCO vysoce ceněny. Na úrovni ČR spolupracuje s Radou národních geoparků a Českým národním komitétem Mezinárodního hydrologického programu.

4.3.3. Rada národních geoparků

Rada národních geoparků je poradním orgánem ministra životního prostředí. Zajišťuje kromě stimulace a koordinace rozvoje a kvality národních geoparků také implementaci cílů Globálních geoparků UNESCO v ČR. Rada se schází zpravidla dvakrát ročně a zabývá se především hodnocením dosaženého pokroku i řešením problémů a výzev spojených s činností Globálního geoparku UNESCO Český ráj a 7 národních geoparků (NG Egeria, NG Železné hory, NG Kraj Blanických rytířů, NG Podbeskydí, NG Ralsko, NG Vysočina a NG Broumovsko). Rada rovněž sleduje a hodnotí pokrok dvou tzv. kandidátských geoparků (Geopark Královská Šumava a Geopark Barrandien). Dále se Rada věnuje aktivitám, které mohou vést ke zlepšení podmínek pro existenci a rozvoj Globálního geoparku UNESCO Český ráj a národních geoparků a pro zvýšení zájmu odborné i široké veřejnosti o jejich aktivity.

Jarní jednání proběhlo ve dnech 16. - 17. dubna 2019 v Národním geoparku GeoLocí a zabývalo se především situací dvou kandidátských geoparků. Došlo zde také ke znovuzvolení předsedkyně Rady, zvolení místopředsedkyně a členů Výkonného výboru. Na základě výsledků revalidace dvou národních geoparků bylo ministru životního prostředí doporučeno recertifikovat NG Egeria na další čtyři roky a NG Český ráj na další dva roky.

Podzimní zasedání se konalo dne 30. října 2019 v Praze v prostorách České geologické služby. Rozhodnutí Rady o certifikaci Geoparku Barrandien jako „národního geoparku“ bylo

odloženo na příští zasedání Rady. Geopark GeoLocí svou certifikaci „národní geopark“ neobhájil. V rámci tohoto zasedání byl realizován interní workshop zaměřený na problematiku financování a marketingu národních geoparků.

V lednu a únoru byly národní geoparky prezentovány a propagovány na dvou mezinárodních veletrzích cestovního ruchu (Holiday World v Praze a REGIONTOUR a GO v Brně). Rada národních geoparků stimulovala účast českých geoparků na Týdnu evropských geoparků (přelom května a června), v jehož rámci národní a kandidátské geoparky představují svou činnost i lokality a nabízí účast na vybraných akcích. Systematičtější podpora vzdělávání zaměřeného na geoparky, výklad geologického dědictví a geoturismus je rozvíjena ve formě přednášek, exkurzí a workshopů s následujícími vysokými školami: Univerzita Hradec Králové, Mendelova univerzita, Masarykova univerzita a Univerzita Karlova v Praze. Na Univerzitě Hradec Králové geoparky, výklad geologického dědictví a geoturismus představují součást osnov studijního programu Katedry rekreologie a cestovního ruchu, kde jsou studentům umožněny praxe i pracovní stáže v českých i zahraničních geoparcích.

Zástupci Globálního geoparku UNESCO Český ráj se zúčastnili 43. i 44. zasedání Koordinačního výboru Evropské sítě geoparků. V červenci provedla předsedkyně Rady na základě vyslání ze strany UNESCO revalidační misi japonského Globálního geoparku UNESCO Muroto. Dále se zúčastnila v únoru otevřeného zasedání Rady IGCP, v září zasedání Rady globálních geoparků UNESCO i konference asijsko-pacifické sítě geoparků a v listopadu 40. zasedání Generální konference UNESCO.

V rámci partnerství českých, německých a polských geoparků a geologických institucí v přeshraničním projektu GECON (sít geologické spolupráce) byly realizované užitečné workshopy. Další spolupráce českých geoparků proběhla s geoparky dalších zemí (např. Slovensko, Francie, Island, Norsko, Finsko, Chile a Indonésie).

4.3.4. Český národní výbor Mezinárodního hydrologického programu (ČNVH)

V průběhu roku 2019 byla zabezpečena standardní komunikace se sekretariátem Mezinárodního hydrologického programu UNESCO (IHP) a zástupcem východoevropského regionu v Mezivládní radě IHP prof. M. Brillym ze Slovinska. ČR zaslala vyjádření k tzv. *Provisional first-order Draft IHP-IX*. Informace distribuované Sekretariátem UNESCO byly šířeny mezi odbornou veřejností v České republice. ČNVH poskytl podporu oslav Světového dne vody v březnu 2019, a to v podobě překladu materiálů produkovaných UN-Water.

Standardně probíhala spolupráce na technické bázi v tradičních aktivitách IHP zahrnující spolupráci na programech FRIEND-Water (*Flow Regimes from International Experimental and Network Data*) a ERB (*Experimental and Representative Basins*). Odborníci z ČR rovněž pokračovali v zabezpečení regionální spolupráce podunajských států, jejíž součástí byla mimo jiné příprava projektu zaměřeného na problematiku minimálních průtoků v povodí Dunaje, a účast na konferenci podunajských států na Ukrajině. ČNVH byl předběžně osloven o zajištění organizace následující konference podunajských států v roce 2021.

Hydrologická průtoková data z vybraných limnigrafických stanic za ČR byla dodána do *European Water Archive* v rámci Global Run-off Data Center (GRDC), Český hydrometeorologický ústav rovněž započal spolupráci s International Groundwater Resources Assessment Centre (IGRAC), který je Globálním centrem pro podzemní vody (Global Groundwater Monitoring Network) UNESCO, a to v podobě poskytnutí metadat a dat z pozorovacích objektů podzemních vod. Česká republika je tak jednou z devíti evropských zemí zveřejňující touto cestou data o podzemních vodách.

ČNVH se již tradičně spolupodílel na odborné přípravě konference mladých hydrologů, která je spolupořádána Slovenským výborem pro hydrologii, Slovenským hydrometeorologickým ústavem a dalšími subjekty. ČNVH provozuje internetové stránky <http://cnvh.cz/>, kde přináší informace o zajímavých aktivitách, publikacích aj. V roce 2019 byla dále rozšířena prezentace průtokových dat poskytovaných volně pro vědecké a studijní účely.

4.4. Činnost v oblasti společenských a humanitních věd

4.4.1. Doping ve sportu

Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu (dále jen „Úmluva“) byla přijata na Generální konferenci UNESCO v Paříži dne 19. 10. 2005. Jde o mnohostrannou smlouvu, která pro ČR vstoupila v platnost dne 1. 6. 2007 (č. 58/2007 Sb. m. s.) a jejímž účelem je harmonizace a podpora boje proti dopingů ve sportu jako jednoho z negativních jevů, který je se sportem spojen. Nedílnými součástmi Úmluvy jsou Příloha I „Seznam zakázaných látek a metod“ a Příloha II „Mezinárodní standard pro terapeutické výjimky“.

Pro rok 2019 byla aktualizována Příloha I a Příloha II. Tato aktualizace reaguje na vývoj nových látek a metod zneužívaných k dopingů ve sportu a vstoupila v platnost dne 1. 1. 2019. ČR naplňuje Úmluvu i její aktualizaci prostřednictvím Antidopingového výboru ČR, který zabezpečuje antidopingový program ČR. Národní sportovní federace a sportovci jsou řádně informováni a poučováni o změnách Příloh Úmluvy a musí je dodržovat. Případy porušení antidopingových pravidel jsou projednávány disciplinárními orgány v ČR a mezinárodními sportovními federacemi a jsou trestány odpovídajícími sankcemi za provinění.

4.4.2. Program UNESCO pro řízení společenských přeměn (MOST)

Jedná se o jediný společenskovední program UNESCO, který se zabývá vytvářením veřejných politik, transformačními procesy a řízením společenských přeměn. Program podporuje vědecké přístupy k řízení společnosti, umožňuje široký přístup k datům o společnosti, nabízí udržitelnost řešení společenských problémů, výměnu informací mezi mocenskými složkami a odborníky a výměnu informací mezi zadavateli, řešiteli a uživateli v oblastech spadajících do společenskovední problematiky. Členem Mezivládní rady programu MOST v letech 2017–2021 je člen Komise doc. PhDr. Zdeněk Uherek, CSc. V roce 2019 byl program MOST v ČR spoluorganizátorem konference *Migration and Generational Experience* (24. – 25. září 2019) s hlavním organizátorem Max Planck Institute for Social Anthropology a spoluorganizátory Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy a Etnologickým ústavem Akademie věd ČR.

4.5. Činnost v oblasti komunikace a informací

4.5.1. Mezinárodní program UNESCO Paměť světa

Program UNESCO Paměť světa vznikl v roce 1992 s cílem usnadnit uchování a ochranu dokumentárního dědictví a jeho zpřístupňování. V roce 1995 byl v rámci zmíněného programu vytvořen mezinárodní Registr Paměť světa, v němž má ČR zapsáno osm památek dokumentárního dědictví. Program prochází od podzimu 2017 přezkumem, v souvislosti s nímž byl ze strany generální ředitelky UNESCO do odvolání pozastaven proces dalších nominací dokumentárního dědictví pro zápis do Registru Paměť světa. Aktivitám Komise ve vztahu k programu je věnována samostatná část výroční zprávy č. 3.3.4.

4.5.2. Mezinárodní program pro rozvoj komunikací (IPDC)

Mezinárodní program pro rozvoj komunikací vznikl v roce 1980 a jeho cílem je mobilizovat mezinárodní podporu projektům v oblasti médií a přispět k nalezení dohody o zajištění zdravého prostředí pro rozvoj svobody médií a mediálního pluralismu v rozvojových zemích. Česká republika byla v letech 2015–2019 členem Mezivládní rady IPDC, která je primárně odpovědná za provádění programu. Mezivládní rada schvaluje priority programu, předkládá zprávy o provádění programu, navrhuje reformy programu a schvaluje vhodný systém financování.

5. ZAHRANIČNÍ AKCE

5.1. Generální konference UNESCO

Ve dnech 12. – 27. listopadu 2019 se v Paříži uskutečnilo 40. zasedání Generální konference (GK) UNESCO. Mezi nejvýznamnější body programu patřilo schválení programu a rozpočtu organizace na roky 2020–2021, přijetí Globální úmluvy o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání, přijetí doporučení o otevřených vzdělávacích zdrojích a volba nových členů Výkonné rady a subsidiárních orgánů, mezivládních výborů a orgánů programů UNESCO na období 2019-2023, ve kterých ČR úspěšně opětovně kandidovala do Výkonného výboru pro Mezinárodní kampaň za zřízení Nubijského muzea v Asuánu a Národního muzea egyptské civilizace v Káhiře a do Výboru sídla. Projednán byl rovněž aktuální stav strategické transformace organizace a zahájena debata o přípravách návrhu Střednědobé strategie UNESCO na léta 2022-2029 a návrhu programu a rozpočtu organizace na období 2022-2025. GK rovněž schválila seznam významných výročí spojovaných s UNESCO na roky 2020 a 2021, mezi něž ČR navrhla 350. výročí úmrtí Jana Amose Komenského.

Vedoucí delegace, ministr kultury Lubomír Zaorálek, se zúčastnil obecné politické rozpravy, v které přednesl národní projev, v němž se soustředil na potřebu společné, odpovědné a efektivní spolupráce a vyzdvihl angažovanost ČR v různých oblastech činnosti UNESCO. Dále se s ředitelkou Centra světového dědictví Mechtildou Rössler projednal správu kulturních statků zapsaných na Seznam světového dědictví v ČR. V dalším programu zahájil ministr Zaorálek výstavu k modrotisku v návaznosti na zápis nadnárodní nominace ČR, Maďarska, Německa, Rakouska a Slovenska „Modrotisk, resistantní ruční tisk a barvení indigem v Evropě“ na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva v roce 2018.

V rámci GK proběhlo dále zasedání ministrů školství na vysoké úrovni k problematice inkluze a mobility ve vysokoškolském vzdělávání, kterého se zúčastnil náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy pro řízení sekce vysokého školství, vědy a výzkumu Pavel Doleček. Během debaty v rámci ministerského panelu náměstek Doleček zdůraznil význam přístupu ke službám a infrastruktuře pro české a zahraniční studenty a celkového vytváření vhodných podmínek pro rozvoj vysokých škol. Další vrcholnou akcí bylo Fórum ministrů kultury, jehož cílem bylo ve čtyřech navazujících blocích debatovat o hlavním směřování kulturní politiky v následujících letech. ČR na Fóru zastoupil náměstek ministra kultury pro řízení sekce kulturního dědictví Vlastislav Ouroda, jenž jako řečník vystoupil v rámci prvního panelu.

Další členové delegace se zapojili do práce plenárního zasedání, pěti programových komisí (vzdělávání, kultura, přírodní vědy, společenské a humanitní vědy, komunikace a informace) a komise pro finanční a administrativní otázky, podporu programu a vnější vztahy. V rámci těchto orgánů se projednávaly a přijímaly návrhy rezolucí týkajících se obecných politických a programových otázek. V oblasti vzdělávání GK znovu potvrdila svou vůdčí úlohu v koordinaci a sledování provádění Cíle udržitelného rozvoje č. 4, k čemuž přispěje přijetí Globální úmluvy o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání. V oblasti přírodních věd GK zahájila přípravy na vypracování doporučení k otevřené vědě. Obdobně v oblasti společenských věd GK započala práci na přípravě textu doporučení k etickým otázkám umělé inteligence. V oblasti kultury GK mj. konsensem a bez rozpravy přijala rezoluce obsahující texty nekontroverzní povahy ke stavu památky „Staré město Jeruzalém a jeho hradby“ a o vzdělávacích a kulturních institucích na okupovaných arabských územích, čímž byl potvrzen trend odpolitizování agendy UNESCO patrný v posledních dvou letech. V oblasti komunikace a informací GK přijala doporučení k otevřeným vzdělávacím zdrojům.

GK také, poprvé od roku 2001, přijala návrh na změnu Ústavy UNESCO, který byl v rámci skupiny států předložen i ČR. Jedná se o ztrátu práva být zvolen členem Výkonné rady UNESCO a ztrátu hlasovacího práva člena Výkonné rady v případě neuhrazení povinných příspěvků do řádného rozpočtu organizace za poslední dva roky. V případě dvou jiných návrhů na změnu Ústavy UNESCO (omezení délky členství ve Výkonné radě na dvě navazující období a změna způsobu volby generálního ředitele UNESCO) bylo rozhodnuto o odložení jejich projednání na 41. zasedání Generální konference v roce 2021.

5.2. Výkonná rada UNESCO

5.2.1. 206. zasedání Výkonné rady UNESCO

Ve dnech 3. – 17. 4. 2019 se v Paříži uskutečnilo 206. zasedání Výkonné rady UNESCO. Politicky citlivá témata, tedy tzv. palestinská rozhodnutí a situace na anektovaném poloostrově Krym, nebyla projednávána buď vůbec (Krym), nebo byla odložena bez substantivní diskuse na podzimní zasedání Výkonné rady při přijetí jen procedurálních rozhodnutí (Palestina). Stejně tak bylo odloženo i konečné rozhodnutí o programovém rozpočtu organizace na období 2020–2021 a dořešení revize pracovních metod Výboru pro úmluvy a doporučení. Generální ředitelka UNESCO Audrey Azoulay informovala členské státy o stavu strategické transformace organizace, která dosud nepřinesla zásadní změny v jejím fungování. Dalšími body programu byly schválení rámcového programu podzimní Generální konference, doprovodný program akcí na ní, příprava voleb do subsidiárních orgánů a výborů úmluv UNESCO a prodloužení mandátu otevřené pracovní skupiny k přezkumu programu Paměť světa do září 2019. Na téma umělé inteligence a roli organizace v ní Výkonná rada diskutovala především vytvoření etického rámce, potenciál umělé inteligence v oblasti vzdělávání a přípravu konference k umělé inteligenci a vzdělávání v květnu 2019 v Pekingu. Z pohledu ČR byla významným bodem programu výročí, s jejichž oslavou bude UNESCO spjato v letech 2020–2021, protože byl schválen návrh na výročí 350 let úmrtí Jana Amose Komenského. Celkem Výkonná rada přijal více než 50 návrhů rozhodnutí, které nejčastěji pocházely od evropských členských států. Soubor rozhodnutí lze nalézt na webové stránce <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000367821>.

5.2.2. 207. zasedání Výkonné rady UNESCO

Ve dnech 9. – 23. 10. 2019 se v Paříži uskutečnilo 207. zasedání Výkonné rady UNESCO, kterému dominovala agenda přípravy 40. zasedání Generální konference UNESCO a přípravy rozpočtu na následující dvouletí. Předsedou 40. Generální konference byl zvolen turecký kandidát Altay Cengizer. Jediné hlasování během zasedání proběhlo v otázce okupovaného Krymského poloostrova, kdy 17 členů Výkonné rady hlasovalo pro přijetí zprávy, která konstatovala nedostatky v péči o tamní památky, 13 států se vyslovilo proti. Problematika palestinských rozhodnutí byla opětovně odložena bez diskuse. Otázka sporných nominací do Registru Paměť světa nebyla dořešena, byl prodloužen mandát pracovní skupině k přezkumu programu Paměť světa, která má v omezeném počtu členů zasedat v roce 2020 a předložit konečnou zprávu na zasedání Výkonné rady v říjnu 2020. Bouřlivější diskuse byla vedena v rámci Výboru pro úmluvy a doporučení, kde je poměrně silná snaha některých států (Kuba, Venezuela, Rusko, Čína) k vyprázdnění celé lidskoprávní agendy v organizaci, proti čemuž bojují státy EU, nicméně bez jasné strategie, pouze defenzivním způsobem. Dlouhá, několikrát přerušovaná, diskuse byla vedena k návrhu finančního stropu rozpočtu organizace na roky 2020-2021. Výkonná rada doporučila Generální konferenci schválit nejvyšší z navrhovaných variant rozpočtu. Soubor rozhodnutí lze nalézt na webové stránce: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000371293>.

5.2.3. 208. zasedání Výkonné rady UNESCO

Dne 29. listopadu 2019 se uskutečnilo 208. zasedání Výkonné rady UNESCO, jehož cílem mělo být jen formální zvolení nového předsednictva. Jednání se ale z několika důvodů zkomplikovalo. Podle pravidel rotace je pro období 2020-2021 nominován na předsedu Výkonné rady zástupce skupiny afrických států, která se domáhala jeho zvolení aklamací. I když panovala na kandidátovi shoda, pravidla předpokládají volbu v tajném hlasování. To však africká volební skupina odmítla a diskutovalo se tak dlouho o výkladu pravidel, až bylo pravidlo volby Výkonnou radou suspendováno a nový předseda (Rovníková Guinea) byl zvolen aklamací. Další průtahy v jednání vyvolala diskuse o místopředsedkyni Výkonné rady ze Svaté Lucie (není v hodnosti stále delegátky, navíc je původem Libanonka). Její volbu zpochybnila Brazílie, po náročné diskusi však ze své pozice ustoupila a zástupkyně Svaté Lucie byla zvolena. Dalšími místopředsedy se staly Rusko, Švýcarsko, Bangladéš, Etiopie a

Egypt. Jednání dále zkomplikovala diskuse o uznání Venezuely v roli předsedy Komise pro program a vnější vztahy, které zpochybnila Kolumbie jménem Límské skupiny s argumentem neuznání Madurovy vlády. Následně situaci uklidnila Brazílie, která uvedla, že bilaterální restrikce týkající se Venezuely nepatří na půdu UNESCO a popřála velvyslanci Venezuely mnoho úspěchu ve funkci předsedy Komise. Soubor rozhodnutí lze nalézt na webové stránce: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000372196>.

6. VÝDAJE KOMISE V KČ ZA SLEDOVANÝ ROK

Členství v Komisi je čestné. Její členové nejsou za svou činnost odměňováni, ani jim nejsou propláceny cestovní náhrady. Jejich případná účast na akcích UNESCO, jež se konají v zahraničí, je hrazena z prostředků věcně příslušných ministerstev nebo institucí a organizací, které je na akce vysílají. Komise je koordinátorem a zprostředkovatelem při výběru účastníků, na financování se však nepodílí.

Komise v roce 2019 nezařadila žádné veřejné zakázky. Žádné účelové prostředky nebyly Komisi v roce 2019 přiděleny.

Počet zaměstnanců podle platových tříd k 31. 12. 2019		
Platová třída	Počet zaměstnanců	Z toho na částečný úvazek
9	1	0
12	1	0
14	1	0
Celkem	3	0

7. PLÁN ČINNOSTI A ROZPOČET KOMISE

7.1. Plán činnosti Komise

Spolupráce ČR s UNESCO je v programových oblastech UNESCO (vzdělávání, kultura, přírodní vědy, společenské a humanitní vědy, komunikace a informace) dána zejména mezinárodně právními závazky, které pro ČR vyplývají z mnohostranných mezinárodních smluv sjednaných UNESCO (úmluvy UNESCO), a řádným programem UNESCO na období 2018-2021. Tato spolupráce je prováděna a financována věcně příslušnými ministerstvy v souladu se zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, v platném znění.

Plán činnosti Komise se řídí především harmonogramem činnosti UNESCO a povinnostmi vyplývajícími ze Statutu Komise, zejména pokud jde o zasedání Komise a jejích orgánů.

7.2. Rozpočet Komise

Komise nedisponuje vlastním rozpočtem. Výdaje na chod Sekretariátu Komise jsou součástí rozpočtu MZV.

UNESCO využívá příspěvkovou stupnici schvalovanou Valným shromážděním OSN a upravenou dle počtu členských států UNESCO. Procentuální výše příspěvku České republiky do UNESCO byla v roce 2019 0,401 % z celkového rozpočtu organizace. ČR zaplatila v roce 2019 z rozpočtové kapitoly MZV celkový mandatorní finanční příspěvek do UNESCO ve výši 528 901 USD a 414 800 EUR. ČR dále uhradila příspěvek do Fondu světového dědictví ve výši 10 156 USD z titulu smluvní strany Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a příspěvek do Fondu pro zachování nemateriálního kulturního dědictví ve výši 10 156 USD z titulu smluvní strany Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví.

V roce 2019 přispěla ČR dále prostřednictvím MK dobrovolným příspěvkem ve výši 11 442 EUR do Mezinárodního fondu pro kulturní rozmanitost, který je určen na pomoc konkrétním projektům ze zemí s méně rozvinutou kulturní infrastrukturou, a dobrovolným příspěvkem ve výši 190 000 CZK do Fondu na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu.